

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่องความต้องการสินเชื่อของลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรเพื่อการประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตรในอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ สามารถแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย
4. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเรื่อง ความต้องการสินเชื่อของลูกค้า ธ.ก.ส. เพื่อการประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตร ในอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการสินเชื่อเพื่อการประกอบอาชีพอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตรของลูกค้า ธ.ก. ส. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ กับความต้องการสินเชื่อเพื่อการประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตรของลูกค้า ธ.ก.ส.และเพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ ในการให้สินเชื่อเพื่อการประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตร

ประชากรที่ใช้ศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ลูกค้า ธ.ก.ส. ทุกตำบล ในอำเภอสันกำแพง จ. เชียงใหม่ โดยสุ่มตัวอย่างแบบง่าย ร้อยละ 5 ของจำนวนลูกค้า ธ.ก.ส. อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ทั้งหมด

ผลการวิจัยโดยสรุปดังนี้

1. ลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล

ลูกค้า ธ.ก.ส. ที่ทำการวิจัยส่วนมากร้อยละ 78.2 เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 31-40 ปี ร้อยละ 54.1 การศึกษาส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง ป.4-7 ร้อยละ 61.1 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนอยู่ระหว่าง 3-5 คน ร้อยละ 82.5 และแรงงานในครัวเรือน อยู่ระหว่าง 1-2 คน ร้อยละ 72.9

2. ปัจจัยทางเศรษฐกิจ

ลูกค้า ช.ก.ส.มีรายได้รวมในฟาร์มเฉลี่ย 31,698.69 บาทต่อปี และมีรายได้รวมนอกฟาร์ม เฉลี่ย 55,489.08 บาทต่อปี สภาพการถือครองที่ดิน ส่วนใหญ่มีที่ดินเป็นของตนเอง ร้อยละ 66.8 ในปีที่ผ่านมาได้เงินจาก ช.ก.ส. เฉลี่ย 74,183.41 บาทต่อปี ส่วนมากลูกค้า ช.ก.ส. ไม่กู้เงินแหล่งใดเลยนอกจาก ช.ก.ส. ร้อยละ 78.6 ในปีที่ผ่านมา สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนด ร้อยละ 49.8 และในปีที่ผ่านมาเงินที่นำมาชำระหนี้แก่ ช.ก.ส. ส่วนใหญ่นำเงินมาจากรายได้ทั้งในและนอกเกษตร ร้อยละ 41.0

3. ปัจจัยทางสังคม

ในปีที่ผ่านมา ลูกค้า ช.ก.ส. ได้มีการติดต่อกับพนักงานสินเชื่อเฉลี่ย 10.83 ครั้ง มีความรู้เกี่ยวกับการให้บริการสินเชื่อเฉลี่ย 8.04 สำหรับประเภทของอาชีพอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตรคือ การนำวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ มาผลิตหรือเป็นส่วนประกอบสินค้า ร้อยละ 38.4 ประสบการณ์ในการประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตร มีประสบการณ์มากกว่า 5 ปีขึ้นไป ร้อยละ 38.0 และความต้องการสินเชื่อเพื่อประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตร ส่วนใหญ่มีความต้องการปานกลาง ร้อยละ 55.5

การทดสอบสมมติฐาน

ข้อสมมติฐานในการวิจัยครั้งนี้คือ ปัจจัยดังต่อไปนี้มีความสัมพันธ์กับความ ต้องการสินเชื่อเพื่อประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตร คือ 1) เพศ 2) อายุ 3) การศึกษา 4) จำนวนแรงงานในครัวเรือน 5) รายได้รวมในฟาร์ม 6) รายได้รวมนอกฟาร์ม 7) สภาพการถือครองที่ดิน 8) หนี้เงินกู้ 9) ความสามารถในการชำระคืนหนี้เงินกู้ 10) การติดต่อกับพนักงานสินเชื่อ 11) ความรู้เกี่ยวกับการให้บริการสินเชื่อ 12) ประเภทของอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตร 13) ประสบการณ์ในการประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตร

ในจำนวนปัจจัย 13 ปัจจัย พบว่ามีถึง 10 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความ ต้องการสินเชื่อเพื่อประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตร ปัจจัยนั้นคือ 1) เพศ 2) อายุ 3) การศึกษา 4) รายได้รวมในฟาร์ม 5) รายได้รวมนอกฟาร์ม 6) สภาพการถือครองที่ดิน 7) หนี้เงินกู้ 8) การติดต่อกับพนักงานสินเชื่อ 9) ประเภทอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตร 10) ประสบการณ์ประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตร และมีเพียง 3 ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับความ ต้องการสินเชื่อเพื่อประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตร คือ 1) จำนวนแรงงานในครัวเรือน 2) ความสามารถในการชำระคืนหนี้เงินกู้ 3) ความรู้เกี่ยวกับการให้บริการสินเชื่อ

ปัญหาและข้อเสนอแนะของลูกค้า ธ.ก.ส. เกี่ยวกับสินเชื่อเพื่อการประกอบอาชีพ อย่างอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตร

1. ปัญหาของลูกค้า ธ.ก.ส. เกี่ยวกับสินเชื่อเพื่อการประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตร

ลูกค้า ธ.ก.ส. มีความคิดเห็นว่าปัญหาที่สำคัญที่สุดคือ ปัญหาเรื่องดอกเบี้ยสูงเกินไป ร้อยละ 61.1 ขั้นตอนการอนุมัติสินเชื่อช้า ร้อยละ 36.2 และผลผลิตสินค้าที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตรราคาตกและไม่สามารถขายได้ ร้อยละ 18.7

2. ข้อเสนอแนะของลูกค้า ธ.ก.ส.เกี่ยวกับสินเชื่อเพื่อการประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตร

ลูกค้า ธ.ก.ส. ส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะว่า ธ.ก.ส. ควรลดดอกเบี้ยเงินกู้ลง ร้อยละ 78.6 ควรอนุมัติสินเชื่อให้เร็วกว่านี้ ร้อยละ 32.7 และควรหาตลาดรองรับผลผลิตที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตร ร้อยละ 17.5

2. อภิปรายผลจากการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการสินเชื่อของลูกค้า ธ.ก.ส. เพื่อการประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตร มีดังต่อไปนี้

1. เพศ มีความสัมพันธ์กับความต้องการสินเชื่อเพื่อการประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตร แสดงว่าลูกค้า ธ.ก.ส. เพศชายและเพศหญิงมีความต้องการสินเชื่อเพื่อการประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตร แตกต่างกันโดยที่ชายมีความต้องการสินเชื่อเพื่อการประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตรมากกว่าหญิงทั้งนี้อาจเป็นเพราะลูกค้า ธ.ก.ส. ที่เป็นเพศชาย ส่วนใหญ่เป็นหัวหน้าครอบครัวมีความต้องการสินเชื่อเพื่อการประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตร เพื่อไปทำการผลิตสร้างรายได้ให้แก่ครอบครัว ในฐานะหัวหน้าครอบครัว แต่ลูกค้า ธ.ก.ส. เพศหญิงอาจจะไม่กล้าลงทุนในการผลิตมากนัก เนื่องจากยังต้องขอความคิดเห็นเกี่ยวกับการผลิตจากบุคคลในครอบครัวว่าต้องการสินเชื่อเพื่อนำไปใช้ในการผลิตหรือไม่

2. อายุ มีความสัมพันธ์กับความต้องการสินเชื่อเพื่อการประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตร แสดงว่าลูกค้า ธ.ก.ส. ที่มีระดับอายุต่างกัน จะมีความต้องการสินเชื่อเพื่อการประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตร แตกต่างกันโดยที่อายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 40 ปี มีความต้องการสินเชื่อเพื่อการประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตรมากที่สุด อาจเป็นเพราะอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 40 ปี เป็นวัยสร้างฐานะให้แก่ครอบครัว มีความต้องการ

รายได้เสริมในครัวเรือนให้มากขึ้นเพื่อเพียงพอแก่ค่าใช้จ่ายในครัวเรือนไม่ว่าจะเป็นการศึกษา บุตร เครื่องเรือน เครื่องไฟฟ้า ยานพาหนะ และที่ระดับอายุมากกว่า 40 ปี อาจจะมีฐานะแล้ว หรืออายุมากขึ้นไปไม่ต้องการลงทุนการผลิตใดๆจึงมีความต้องการสินเชื่อเพื่อการประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตรน้อย

3. การศึกษา มีความสัมพันธ์กับความต้องการสินเชื่อเพื่อการประกอบอาชีพ อย่างอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตร แสดงว่า ลูกค้า ธ.ก.ส. ที่มีการศึกษาระดับที่ต่างกันจะมีความ ต้องการสินเชื่อเพื่อการประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตรที่แตกต่างกันโดยที่การ ศึกษาในระดับต่ำกว่าหรือเท่ากับประถมศึกษาปีที่ 7 มีความต้องการสินเชื่อเพื่อการประกอบอาชีพ อย่างอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตรมากกว่า อาจเป็นเพราะ การศึกษาระดับนี้ต้องการสินเชื่อเพื่อ นำไปลงทุนเอง เพราะเป็นแรงงานฝีมือในระดับพื้นบ้านที่มีความสามารถในการผลิต เป็นงานฝีมือ ในท้องถิ่น ส่วนการศึกษาระดับสูงกว่าประถมศึกษาปีที่ 7 อาจจะได้รับจ้างในโรงงานเพราะได้ ค่าแรงที่สูงและเป็นรายได้ที่แน่นอนหรืออาจจะเป็นเพราะเป็นคนที่มีฐานะดี ทำให้มีการศึกษาสูง จึงมีความต้องการสินเชื่อที่น้อยซึ่งส่วนใหญ่จะใช้ทุนของตนเอง

4. รายได้รวมในฟาร์ม มีความสัมพันธ์กับความต้องการสินเชื่อการประกอบ อาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตร แสดงว่า ลูกค้า ธ.ก.ส. ที่มีรายได้รวมในฟาร์ม แต่ละ ระดับ มีความต้องการสินเชื่อเพื่อการประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตรที่แตก ต่างกัน จะเห็นได้ว่า ระดับรายได้ที่น้อยกว่าหรือเท่ากับ 50,000 บาท มีความต้องการสินเชื่อเพื่อ การประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตรมากที่สุด อาจเป็นเพราะเมื่อมีรายได้การ เกษตรน้อยจึงมีความต้องการรายได้ทางอื่นเพิ่มขึ้นจากรายได้ฟาร์ม เพื่อให้เพียงพอกับค่าใช้จ่าย ในครัวเรือน ปัจจุบันที่สูงขึ้นจึงมีความต้องการสินเชื่อในการผลิตเพื่อเพิ่มรายได้ ส่วนผู้มีรายได้ มากกว่า 50,000 บาทอาจจะมีรายได้พอเพียงกับค่าใช้จ่ายและมีทุนในการผลิตเป็นของตนเอง เช่นเดียวกับผลวิจัย ของ วิชิตและวิทยา (2537) พบว่า ปัญหาตลาดสินค้าเกษตรที่สำคัญมี หลายประการ คือ ปัญหาจากความไม่แน่นอนของราคา เกษตรกรขาดอำนาจต่อรองทางการ เกษตร ปัญหาข่าวสารการเกษตร ปัญหาปัจจัยพื้นฐานในการเสริมสร้างประสิทธิภาพของการสิน ค้าเกษตร เพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ให้แก่ครัวเรือน จึงจำเป็นต้องสินเชื่อเพื่อนำมาเป็นทุนใน การประกอบอาชีพนอกการเกษตร

5. รายได้รวมนอกฟาร์ม มีความสัมพันธ์กับความต้องการสินเชื่อเพื่อการ ประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตร แสดงว่าลูกค้า ธ.ก.ส. ที่มีรายได้รวมนอก ฟาร์มแต่ละระดับมีความต้องการสินเชื่อเพื่อการประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในการ เกษตรแตกต่างกัน จะเห็นว่าระดับรายได้รวมนอกฟาร์มที่น้อยกว่าหรือเท่ากับ 50,000 บาท มี ความต้องการสินเชื่อเพื่อการประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตรมากกว่า อาจจะเป็นเพราะเมื่อมีรายได้นอกฟาร์มที่น้อย เพื่อเพิ่มรายได้ในครัวเรือนมากขึ้นจึงมีความต้องการสิน เชื่อเพื่อการประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตรมาก เพื่อให้เพียงพอกับค่าใช้จ่าย

ในครัวเรือนและเป็นทุนในการผลิต เช่นเดียวกับงานวิจัยของ สุเทพ (2540) ความเพียงพอของทุนในการประกอบอาชีพนอกการเกษตรมีความสัมพันธ์กับความต้องการด้านสินเชื่อทางการเกษตร เพราะว่าการประกอบอาชีพนอกการเกษตร จำเป็นต้องใช้ทุนในการซื้อวัตถุดิบ การจ้างงาน และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานต่าง ๆ

6. สภาพการถือครองที่ดิน มีความสัมพันธ์กับความต้องการสินเชื่อเพื่อการประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องในการเกษตร แสดงว่า ลูกค้า ธ.ก.ส. ที่มีที่ดินเป็นของตนเอง และไม่มีที่ดินเป็นของตนเองมีความต้องการสินเชื่อเพื่อการประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องในการเกษตรแตกต่างกัน จะเห็นได้ว่า ลูกค้า ธ.ก.ส. ที่มีที่ดินเป็นของตนเอง มีความต้องการสินเชื่อเพื่อการประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องในการเกษตรมากกว่าลูกค้า ธ.ก.ส. ที่ไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง ทั้งนี้อาจเนื่องจากการทำการเกษตรในที่ของตนเอง มีรายได้ทางการเกษตรไม่แน่นอนจึงต้องการรายได้ทางอื่นเพิ่มเพื่อให้เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายในครัวเรือน ส่วนที่ไม่มีที่ดินเป็นของตนเองอาจจะหารายได้โดยการรับจ้างซึ่งไม่ต้องการการลงทุนเช่นเดียวกับอุกฤษฏ์ (2536) ได้กล่าวหาว่า ปัญหาการปลูกพืชในดินที่ขาดความอุดมสมบูรณ์ ปริมาณน้ำไม่เพียงพอ ผลผลิตที่ได้รับจึงมีปริมาณและคุณภาพที่ต่ำจึงทำให้รายได้ต่ำ เพราะฉะนั้นเกษตรกรจึงมีความต้องการสินเชื่อทางการเกษตรเพื่อเพิ่มรายได้ให้สูงขึ้น

7. หนี้เงินกู้มีความสัมพันธ์กับความต้องการสินเชื่อเพื่อการประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องในการเกษตร แสดงว่าลูกค้า ธ.ก.ส. ที่มีหนี้เงินกู้ยู่ในระดับที่ต่างกัน มีความต้องการสินเชื่อเพื่อการประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องในการเกษตรแตกต่างกัน อาจจะเป็นเพราะ ลูกค้า ธ.ก.ส. ที่มีหนี้เงินกู้มากกว่า 50,000 บาท เมื่อมีหนี้เงินกู้มากจึงต้องการเพิ่มรายได้ให้เพียงพอต่อการชำระหนี้ ธ.ก.ส. จึงมีความต้องการสินเชื่อเพื่อการประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องในการเกษตรเพื่อเพิ่มรายได้ในครัวเรือนให้สูงขึ้น ต่างกับลูกค้าที่มีหนี้เงินกุน้อยเป็นเกษตรกรระดับเล็ก จึงต้องการสินเชื่อเพื่อการประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องในการเกษตรระดับปานกลางเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับทัศนะที่เกี่ยวกับสินเชื่อของ Harsoadi และ Lewis อ้างโดย พิชญ์ (2538) เพราะว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีทุนน้อย การยกระดับความเป็นอยู่ทางเศรษฐกิจควรพัฒนาและจัดระบบสินเชื่อให้แก่เกษตรกร และเกษตรกรต้องการเงินทุนเป็นจำนวนมากเพราะการออมน้อย

8. การติดต่อกับพนักงานสินเชื่อ มีความสัมพันธ์กับความต้องการสินเชื่อเพื่อการประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องในการเกษตร แสดงว่า ลูกค้า ธ.ก.ส. ที่มีการติดต่อกับพนักงานสินเชื่อที่ต่างกันมีความต้องการสินเชื่อเพื่อการประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องในการเกษตรแตกต่างกัน อาจจะเป็นเพราะการที่ลูกค้า ธ.ก.ส. มาติดต่อกับพนักงานสินเชื่อมาก เพราะต้องการกู้เงิน ซึ่งแสดงถึงความต้องการสินเชื่อเพื่อการประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องในการเกษตรมาก โดยอาจจะมาปรึกษาตามถึงหลักการต่าง ๆ อัตราดอกเบี้ย วงเงินกู้ที่สามารถ

กู้ได้ หลักประกันเงินกู้เพื่อต้องการสินเชื่อ ส่วนลูกค้าที่มีการติดต่อกับพนักงานสินเชื่อน้อย เพราะไม่ต้องการกู้เงินหรือ อาจจะเป็นการไปประชุมตามนัดของพนักงานสินเชื่อเท่านั้น

9. ประเภทอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตร มีความสัมพันธ์กับความ ต้องการสินเชื่อเพื่อประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตร แสดงว่า ลูกค้า ธ.ก.ส. ที่ ประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตรที่ต่างกันมีความต้องการสินเชื่อเพื่อการ ประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตรแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า ประเภท อาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในการผลิต มีการลงทุนที่แตกต่างกัน โดยที่เป็นการผลิตที่นำวัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ มาผลิต หรือเป็นส่วนประกอบสินค้า มีการลงทุนสูงเช่น การนำยางพารามาเป็น ส่วนประกอบของเฟอร์นิเจอร์ จะลงทุนสูงกว่า การแปรรูปผลิตผล เช่น ผลไม้ตากแห้ง เนื้อเค็ม ซึ่งลงทุนน้อย สามารถใช้ทุนตนเองได้ จึงทำให้เกิดความต้องการสินเชื่อเพื่อการประกอบอาชีพ อย่างอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตรแตกต่างกัน

10. ประสบการณ์ประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตรมีความ สัมพันธ์กับความต้องการสินเชื่อเพื่อการประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตร แสดง ว่าลูกค้า ธ.ก.ส. ที่มีประสบการณ์ประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตรต่างกั นมีความต้องการสินเชื่อเพื่อการประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตร แตกต่างกั น ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะผู้ที่มีประสบการณ์มากย่อมมีความชำนาญและมีความมั่นใจว่าเมื่อกู้เงินจะ สามารถชำระเงินมาลงทุนเพื่อให้เกิดรายได้และสามารถนำเงินมาชำระหนี้ได้ จึงมีความต้องการ สินเชื่อเพื่อการประกอบอาชีพที่เกี่ยวเนื่องในการเกษตร มากกว่าผู้มีประสบการณ์น้อย ซึ่งย่อม จะกลัวการขาดทุนเนื่องจากขาดประสบการณ์และความชำนาญจึงมีความต้องการสินเชื่อเพื่อ การประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตรน้อยกว่า

สำหรับ 3 ปัจจัย คือ จำนวนแรงงานในครัวเรือน ความสามารถในการชำระคิ นหนี้เงินกู้ และความรู้เกี่ยวกับการให้บริการสินเชื่อ ไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการสินเชื่อ เพื่อการประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตร อาจเป็นเพราะสาเหตุดังนี้

1. จำนวนแรงงานในครัวเรือนไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการสินเชื่อเพื่อ การประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตร แสดงว่า จำนวนแรงงานในครัวเรือนของ ลูกค้า ธ.ก.ส. ไม่มีผลต่อความต้องการสินเชื่อเพื่อการประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในการ เกษตรอาจเป็นเพราะถ้าแรงงานในครัวเรือนเพียงพอในการผลิตก็ใช้แรงงานในครัวเรือนแต่ถ้า แรงงานในครัวเรือนไม่เพียงพอต่อการผลิต ลูกค้า ธ.ก.ส. สามารถจ้างแรงงานนอกครัวเรือนมา ช่วยทำการผลิตได้

2. ความสามารถในการชำระคิ นหนี้เงินกู้ไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการ สินเชื่อเพื่อการประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตร แสดงว่าความสามารถในการ ชำระคิ นหนี้เงินกู้ของลูกค้า ธ.ก.ส. ไม่มีผลต่อความต้องการสินเชื่อเพื่อการประกอบอาชีพอย่าง อื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตร อาจเป็นเพราะว่า ไม่ว่าจะลูกค้า ธ.ก.ส. จะชำระหนี้ไม่ได้เลย ชำระได้

หรือชำระหนี้ได้บางส่วน ต่างก็มีความต้องการสินเชื่อเพื่อการประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตรทั้งสิ้น

3. ความรู้เกี่ยวกับการให้บริการสินเชื่อไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการสินเชื่อเพื่อการประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตร แสดงว่าความรู้เกี่ยวกับการให้บริการสินเชื่อของลูกค้า ธ.ก.ส. ไม่มีผลต่อความต้องการสินเชื่อเพื่อการประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตร อาจเป็นเพราะว่า ไม่ว่าลูกค้า ธ.ก.ส. จะมีความรู้เกี่ยวกับการให้บริการสินเชื่อมากปานกลาง ต่างก็มีความต้องการสินเชื่อเพื่อการประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตรเพื่อนำไปใช้ในการผลิตเพื่อสร้างรายได้ให้แก่ตนเอง

3. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ด้านลูกค้า ธ.ก.ส.

1. ลูกค้า ธ.ก.ส. ที่มีความต้องการสินเชื่อเพื่อการประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตรควรทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มเพื่อส่งเสริมให้มีการเรียนรู้และร่วมกันคิดค้นแนวทางการแก้ไขจากประเด็นต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ภายในกลุ่มที่ตนเองสังกัดอยู่ ทำให้เกิดพัฒนาการของกลุ่มจากกลุ่มไม่เป็นทางการไปสู่กลุ่มเป็นทางการมากขึ้น และจะทำให้ลูกค้า ธ.ก.ส. เริ่มเรียนรู้และเข้าใจในหลักปรัชญาของการสหกรณ์อย่างแท้จริง เนื่องจากระบบ สหกรณ์จะเป็นส่วนผลักดันให้เกิดการช่วยเหลือและกำกับดูแลกันในหมู่สมาชิก

2. ลูกค้า ธ.ก.ส. ที่มีหนี้เงินกู้มากจะมีความต้องการสินเชื่อเพื่อการประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตรมาก เพื่อให้มีรายเพียงพอต่อการชำระหนี้เงินกู้ แต่การกู้เงินจำนวนมากก็เป็นการเสี่ยงที่จะทำให้ขาดทุนได้ ลูกค้า ธ.ก.ส. ควรมีการทำบัญชีหรือทำบันทึกรายรับรายจ่ายภายในครอบครัวแบบง่าย ซึ่งจะช่วยให้ลูกค้า ธ.ก.ส. ทราบถึงฐานะการเงินที่แท้จริงและสามารถคาดการณ์เกี่ยวกับ สถานะการลงทุนของตนเอง ตลอดจนงานกำหนดแผนงานในการดำเนินกิจการที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตรเพื่อให้สามารถกำหนดงบประมาณรายรับรายจ่ายได้อย่างคร่าว และลูกค้า ธ.ก.ส. ที่อยู่ระหว่างการกู้ยืมเงิน ไม่ควรขยายกิจการในรูปของทรัพย์สินถาวรมากนักเพราะเงินที่ได้มาจะไปจมอยู่กับสินทรัพย์เหล่านั้น ทำให้การใช้เงินทุนที่มีอยู่ไม่เพียงพอกับการดำเนินการผลิตในช่วงระยะเวลานั้น ๆ ผลตอบแทนที่จะได้ก็เสียไปทำให้ต้องผ่อนผันการชำระคืนให้กับ ธ.ก.ส. ไปเรื่อย ๆ ประกอบกับต้องอาศัยแหล่งเงินกู้อื่น เพื่อเพิ่มเงินทุนในการผลิต ยิ่งก่อให้เกิดปัญหามากยิ่งขึ้น

3. ลูกค้า ธ.ก.ส. ที่ประกอบอาชีพอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตรควรพิจารณาในเรื่องของการประกอบกิจการที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตรหลายประเภทรวมกัน ซึ่งจะช่วยลดปัญหาความเสียหายได้ เช่น สินค้าที่เกี่ยวข้องชนิดหนึ่งไม่สามารถจำหน่ายได้ แต่อีกแบบหนึ่งที่ตั้ง

ไปจะสามารถจำหน่ายได้แทนทำให้ลดการเสี่ยงจากการผลิต ความเสียหายเพราะเมื่อกิจการใดอย่างหนึ่งล้มเหลวก็ยังมีผลิตผลจากกิจการอย่างอื่นทดแทน

ด้านธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

1. รายได้จากการชำระหนี้ของลูกค้า ธ.ก.ส. จำนวนมากที่สุดมาจากรายได้ทั้งในภาคการเกษตรและภาคนอกการเกษตร ธ.ก.ส. ควรเพิ่มโอกาสและทางเลือกในการผลิตทั้งการเกษตรและมีใช้การเกษตร เพื่อผลักดันให้เกิดการพัฒนาอาชีพของครัวเรือนเกษตรกรลูกค้าเป็นระบบมากขึ้นด้วยการประสานงานกับส่วนราชการต่าง ๆ ที่มีหน้าที่พัฒนาชนบท เพื่อที่จะได้กำหนดรูปแบบการพัฒนาอาชีพได้มั่นคงถาวรตลอดไป ซึ่งน่าจะเป็นแนวทางที่จะช่วยส่งเสริมและพัฒนาอาชีพลูกค้ามากกว่าต่างฝ่ายต่างดำเนินการ เพราะ ธ.ก.ส. เป็นสถาบันการเงินซึ่งมีภารกิจหลักคือ การให้สินเชื่อเฉพาะกิจกรรมการเกษตร และที่เกี่ยวเนื่องกับการเกษตรเท่านั้น ส่วนอาชีพอื่น ๆ นอกเหนือจากนี้ ธ.ก.ส. เองก็ไม่มี ความชำนาญ หรือขีดความสามารถเทียบเท่ากับองค์กรที่มีหน้าที่โดยตรงในเรื่องของการส่งเสริมการเกษตร ส่งเสริมอาชีพและพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม ดังนั้นเพื่อให้เกษตรกรลูกค้าได้มีชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น จึงต้องร่วมประสานงานกันระหว่างธ.ก.ส.กับองค์กรอื่นๆทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

2 ลูกค้าย ธ.ก.ส.จำนวนมากที่สุดสามารถชำระหนี้กับ ธ.ก.ส. ได้แต่มีลูกค้า ธ.ก.ส. บางส่วนไม่สามารถชำระหนี้ได้ ธ.ก.ส. ควรเน้นการให้ความสำคัญของการให้สินเชื่อแบบกำกับสินเชื่อ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อดูแลให้มีการใช้สินเชื่ออย่างมีประสิทธิภาพ และป้องกันมิให้ผู้กู้นำไปใช้ในทางที่ผิดวัตถุประสงค์อันอาจนำไปสู่ปัญหาการชำระหนี้ เช่นการให้คำแนะนำด้านการเกษตร การจัดสรรสินเชื่อในรูปวัสดุอุปกรณ์การเกษตร ด้านธุรกิจการเกษตร เป็นต้น

3. การติดต่อกับพนักงานสินเชื่อบ่อยของลูกค้า ธ.ก.ส. ซึ่งมีความสัมพันธ์กับความต้องการสินเชื่อเพื่อการประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องในการเกษตร เป็นโอกาสที่ ธ.ก.ส. เสนอข้อมูลข่าวสารเพื่อประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรได้รับทราบทั้งทางด้านสินเชื่อ การอบรมทรัพย์สิน การตลาด หรือข้อมูลข่าวสารด้านการผลิต ซึ่งปัจจุบันได้ดำเนินการอยู่แล้ว และควรเพิ่มประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อีกทั้งธ.ก.ส. ควรอำนวยความสะดวก ช่วยเหลือเรื่องเงินกู้ ปริมาณเงินกู้ อัตราดอกเบี้ย รวมทั้งกำหนดระยะเวลาการชำระคืนหนี้เงินกู้ ควรมีการพิจารณายืดหยุ่นให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน และสถานการณ์ของลูกค้า ธ.ก.ส. แต่ละราย เป็นราย ๆ ไป

4. ลูกค้า ธ.ก.ส. ที่มีที่ดินเป็นของตนเองจะมีความต้องการสินเชื่อเพื่อการประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องในการเกษตรสูง ธ.ก.ส.ควรจะสนับสนุนการผลิตของลูกค้าอย่างจริงจัง เนื่องจากเป็นผู้มีถิ่นที่อยู่ที่แน่นอน มีความต้องการทำการผลิตในถิ่นที่อยู่ของตนเอง เป็นการสร้างรายได้ให้แก่ตนเองและชุมชน อีกทั้งเป็นการช่วยแก้ปัญหาการย้ายถิ่นจากชนบทสู่เมือง และเป็นการสร้างงานในชุมชน

ด้านรัฐบาล

1. รายได้ส่วนใหญ่ของลูกค้า ฐ.ก.ส.มาจากการเกษตรและนอกการเกษตรแต่ปัญหาของ ฐ.ก.ส. คือไม่สามารถให้สินเชื่อนอกการเกษตรได้ รัฐบาลควรจะทบทวนขอบเขตการดำเนินงานของ ฐ.ก.ส. ให้สอดคล้องกับสภาพยังชีพที่เป็นจริงในเขตชนบทที่ได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม โดยการขยายขอบเขตการให้สินเชื่อของ ฐ.ก.ส. ให้ครอบคลุมถึงอาชีพอื่น ๆ ของประชาชนในหมู่บ้านด้วย นอกจากจะทำให้ประชาชนที่มีอาชีพอื่น ๆ ในหมู่บ้านได้รับประโยชน์จากสินเชื่อของ ฐ.ก.ส. อย่างทั่วหน้าแล้วยังช่วยให้ผู้กู้มีความคล่องตัวมากขึ้นในการนำสินเชื่อไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

2 ปัญหาส่วนหนึ่งของการประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตร เป็นปัญหาเรื่องการตลาด รัฐควรจัดหาตลาดกลางให้แก่ผู้ประกอบการอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องในการเกษตร ซึ่งการตลาดไม่ได้หมายถึงเพียงเฉพาะสถานที่ที่ซื้อขายเท่านั้น แต่รวมถึงกระบวนการทั้งในรูปแบบการซื้อขายเชื่อมโยงกับพฤติกรรมผู้ผลิตและผู้ขาย การกำหนดหลักเกณฑ์เรื่องคุณภาพมาตรฐานสินค้า และที่สำคัญต่อการมีข้อมูลข่าวสารตลาด เพื่อเป็นเครื่องมือช่วยในการตัดสินใจหรือกำหนดเกณฑ์เป็นธรรมและทำให้ทุกฝ่ายเกิดความพอใจ เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรให้ได้รับความเป็นธรรมในการจำหน่ายผลผลิต

3 จากข้อเสนอแนะของลูกค้า ฐ.ก.ส.ให้ลดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ ฐ.ก.ส. รัฐบาลในฐานะผู้กำกับดูแล ฐ.ก.ส. รัฐบาลควรจัดหาแหล่งเงินทุนอัตราดอกเบี้ยต่ำและให้ ฐ.ก.ส.นำไปให้เกษตรกรกู้โดยคิดอัตราดอกเบี้ยลดต่ำลง หรือเพิ่มทุนดำเนินการของ ฐ.ก.ส. ให้มากขึ้น เพื่อรองรับนโยบายขยายสินเชื่อสู่เกษตรกรได้มากยิ่งขึ้น

4 แก้ไขปัญหาของระบบงานราชการที่มีอยู่ในชนบทมากมาย แต่ขาดการประสานงานระหว่างกันและกัน มีหน้าซ้ำบางหน่วยงานยังมีลักษณะงานที่ซ้ำซ้อนกันกับหน่วยงานอื่น ก่อให้เกิดความสับสนในการกำหนดนโยบายและแผนที่สอดคล้องทุกระดับตั้งแต่ส่วนกลางจนถึงส่วนภูมิภาคตลอดจนการเพิ่มงบประมาณแก่หน่วยงานให้เพียงพอแก่การพัฒนาอย่างจริงจัง เช่น การสร้างอาชีพเสริมในชนบท การจัดตั้งสหกรณ์เพื่อแปรรูปสินค้าเกษตรจำหน่าย การถ่ายทอดวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เหมาะสม การจัดหาแหล่งดอกเบี้ยต่ำให้แก่ ฐ.ก.ส. อย่างเพียงพอเพื่อใช้เงินทุนให้กู้แก่เกษตรกร

5 การลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกร ด้วยวิธีการลดภาษีนำเข้าวัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสินค้าที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตร ส่งเสริมให้มีการสร้างโรงงานขนาดเล็กภายในประเทศ และผลิตเครื่องจักรอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตสินค้าที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตร เพื่อทดแทนการนำเข้า ตลอดจนจัดหาตลาดสินค้าเกษตรในต่างประเทศ

4. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเฉพาะในส่วนของผู้กล้า ธ.ก.ส. ในอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ และการศึกษาถึงปัจจัยบางประการเท่านั้นที่มีผลต่อความต้องการสินเชื่อเพื่อประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องจากการเกษตร ยังไม่ครอบคลุมถึงปัจจัยต่าง ๆ ทั้งหมด ควรศึกษาปัจจัยต่าง ๆ เพิ่มเติม รวมทั้งเมื่อผู้กล้า ธ.ก.ส. ได้นำสินเชื่อเพื่อประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องจากการเกษตรไปใช้ประกอบอาชีพ ควรศึกษาถึงปัญหาของการประกอบกิจการ ว่ามีปัญหาอย่างไร เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการประกอบการของผู้กล้า ธ.ก.ส. และปรับปรุงการให้สินเชื่อของ ธ.ก.ส. ต่อไป